

Warszawa 3.11.2021 r.

dr hab. Janusz Brych prof. UMFC

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie

ul. Okólnik 2

00-368 Warszawa

janusz.brych@chopin.edu.pl

Recenzja pracy doktorskiej mgra Tomasz Nowaka

Zleceńodawca recenzji:

Rada Dyscypliny Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu reprezentowana przez **prof. dr hab. Jolantę Szybalską-Matczak** – przewodniczącą.

Na podstawie § 20 pkt. 1 Statutu Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu stanowiącego Załącznik do Uchwały nr 34/2019 Senatu Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu z dnia 11 września 2019 r. w sprawie uchwalenia Statutu Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, art. 14 ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1789), § 6 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 261) w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora w związku z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669 z późn. zm.) oraz § 1 O ust. 2 i § 25 ust. 1 Załącznika do Uchwały Nr 64/2019 Senatu Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu z dnia 23 października 2019 r. w przedmiocie określenia zasad postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w zakresie sztuki w Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, Rada Dyscypliny Sztuki Muzycznej Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu uchwala, co następuje :

Dotyczy:

Zmiana recenzenta w przewodzie doktorskim mgra Tomasza Nowaka w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej: instrumentalistyka wyznaczonego Uchwałą nr 80/20 I 7 Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie wyznaczenia recenzenta pracy doktorskiej mgra Tomasza Nowaka w ten sposób, że w miejsce prof. dra hab. Jana Pilcha z Akademii Muzycznej w Krakowie wyznacza się recenzenta w osobie dra hab. Janusza Brycha z Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie i Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu.

Promotor pracy:

prof. dr hab. Piotr Wojtasik

Podstawowe informacje dotyczące doktoranta:

Magister Tomasz Nowak urodził się w Krakowie, gdzie w wieku sześciu lat rozpoczął naukę w Zespole Państwowych Szkół Muzycznych im. Mieczysława Karłowicza. W 1997 r. ukończył Szkołę Muzyczną II st. W 2003 r. został absolwentem studiów zaocznych Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach na Wydziale Jazzu i Muzyki Rozrywkowej w klasie trąbki Piotra Wojtasika.

Doktorant jest laureatem Międzynarodowego Konkursu Młodych Zespołów Jazzowych Jazz Juniors 2001 w Krakowie. W 2002 i 2003 roku zdobył pierwszą nagrodę oraz wyróżnienie indywidualne na Festiwalu Standardów Jazzowych w Siedlcach oraz nagrodę dla najlepszego zespołu w Ogólnopolskim Przeglądzie Młodych Zespołów Jazzowych i Bluesowych w Gdyni.

Koncertował w prestiżowych salach koncertowych Europy, m.in. Royal Albert Hall w Londynie czy Theatre des Champs-Élysées w Paryżu oraz w znakomitych klubach jazzowych, np.: Ronnie Scott's w Londynie, Quasimodo w Berlinie i Cavern w Liverpoolu. Ma w swoim dorobku artystycznym udział w nagraniach licznych programów telewizyjnych. Współpracował między innymi z czołową londyńską sceną jazzową i soulową, w tym z takimi muzykami, jak: Xanton Blacq, Troy Miller, Gene Calderazzo, Tim Richards, Ivo Neame, Yaron Stavi, Larry Bartley, David Mantovani, Karl Rasheed Abel, Andrea Trillo i Winston Clifford. Ponadto grał z: Nigelem Kennedym, Jarkiem Śmietaną, Adamem Nowakiem. Lista artystów, z którymi współpracował, jest długa. Brał udział w nagranych 25 płyt CD i muzyki do 8 filmów. Jest liderem zespołu, którego nagrania są częścią artystyczną rozprawy doktorskiej. Od roku 2009 pracuje na Wydziale Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego jako wykładowca.

Ocena pracy doktorskiej.

Na pracę doktorską magistra Tomasza Nowaka pod tytułem:

MUZYKA HIP-HOPOWA JAKO WAŻNY ELEMENT WSPÓŁCZESNEGO JAZZU.

składa się dzieło artystyczne zarejestrowane na płycie CD wraz z opisem.

Ocena dzieła artystycznego zarejestrowanego na płycie CD.

Płyta zawiera nagrania projektu **Eskaubei & Tomek Nowak Quartet** w składzie:

Bartłomiej Skubisz Eskaubei – rap

Tomasz Nowak – trąbka, flugelhorn

Jakub Płużek – Fender Rhodes, Wurlitzer

Alan Wykpiś – kontrabas

Filip Mozul – perkusja

gościnnie:

Lilu - śpiew,

Ten Typ Mes – rap

Robert Cichy – gitara

Program:

1. **Vibe** - muz. Tomasz Nowak, słowa Bartłomiej Skubisz
2. **Będzie Dobrze** - muz. Tomasz Nowak, słowa Bartłomiej Skubisz
3. **Nic Nowego** - muz. Tomasz Nowak, słowa Bartłomiej Skubisz
4. **Krok w Przód** - muz. Tomasz Nowak, słowa Bartłomiej Skubisz, Piotr Szmidt
5. **Ludzie w Poszukiwaniu Życia** - muz. Tomasz Nowak, słowa Bartłomiej Skubisz
6. **Spotkajmy się** - muz. Tomasz Nowak, słowa Bartłomiej Skubisz, Aleksandra Agaciak
7. **Tysiące Miast** - muz. Tomasz Nowak, słowa Bartłomiej Skubisz
8. **Chłód vs. Ciepło** - muz. Jakub Płużek, słowa Bartłomiej Skubisz
9. **Regular Funk pt.2** - muz. Tomasz Nowak, słowa Bartłomiej Skubisz
10. **Miles Gra...** - muz. Tomasz Nowak, słowa Bartłomiej Skubisz
11. **Ten Czas** - muz. Tomasz Nowak, słowa Bartłomiej Skubisz

Nagranie zrealizowano w dniach 1-3 grudnia 2014 r. w Preisner Studio w Niepołomicach.

Dzieło artystyczne to dwanaście, trwających w sumie ponad 76 min, spójnie brzmiących kompozycji mgra Tomasz Nowaka. Utwory nr 2 i 12 to ta sama kompozycja inaczej zmiksowana. Ten ostatni stanowi bonus track.

Utwory utrzymane są w jazzowo-hiphopowej konwencji z elementami soulu, popu, r&b, funku, a czasami, ku mojemu pozytywnemu zaskoczeniu, z elementami muzyki free oraz folku. Użycie charakterystycznych cech różnych gatunków muzycznych powoduje, że każda kolejna kompozycja brzmi oryginalnie.

Umiejętnie i ze smakiem wykorzystane w nagraniu instrumenty klawiszowe powodują, że każdy z utworów ma progresywny charakter. Należy zwrócić uwagę na wysoki poziom umiejętności improwizatorskich doktoranta, który świadomie kreuje stylistyczną odrębność poszczególnych piosenek, co na pewno stanowi czynnik wzbogacający całość artystycznej koncepcji. Dodatkowym urozmaicheniem jest wykorzystanie śpiewu oraz gitary. Moją uwagę przykuła sekcja rytmiczna, która sprawnie wprowadza słuchacza w motorykę danego utworu, a jednocześnie wchodzi w interakcję z improwizatorem, podąża za nim, czasami go inspiruje. Całość dopełnia rapowanie pana Bartłomieja Skubisza, nadające całej płycie hiphopowy charakter. Teksty mają bardzo zróżnicowaną tematykę, poruszają zarówno istotne, jak i mniej istotne kwestie. Nie ośmielię się jednak podjąć próby oceny warstwy literackiej.

Mye

Kolejność umieszczenia utworów na płycie powoduje, że słuchacz ma ogromną przyjemność odkrywania świata muzycznej inspiracji doktoranta. Płyta została profesjonalnie zmiksowana, co sprawia, że dobrze brzmi niezależnie od jakości odtwarzającego sprzętu.

Ogólnie dzieło artystyczne wywołuje wrażenie udanej i przemyślanej kompilacji. Moje subiektywne spojrzenie na płytę każe mi wyróżnić utwory nr 8 i 9.

Ocena opisu dzieła.

Opis dzieła składa się z sześciu rozdziałów oraz z bibliografii.

W rozdziale pierwszym doktorant przedstawia historię powstania muzyki jazzowej w kontekście kulturowym. Ukazuje jej związki z muzyką uliczną, a także użytkowy charakter w odniesieniu do zjawiska Urban Culture i Street Music. Opisuje również zjawisko powstania muzyki hiphopowej.

W rozdziale drugim autor przybliży czytelnikowi charakterystyczne elementy hip-hopu. Charakteryzując rap, jazz poetry i spoken word, doszukuje się bezpośrednich związków między tymi nurtami. W końcowej części tego rozdziału mgr Nowak tłumaczy, na czym polega technika scratch i jaką pełni rolę.

W trzecim rozdziale autor analizuje dwie kompozycje z płyty, a mianowicie utwór Vibe i Miles Gra... Analizuje warstwę rytmiczną oraz melodyczną tych utworów i pokazuje podobieństwa, jakie występują w hip-hopie oraz w jazzie, szczególnie w warstwie rytmiczno-melodycznej.

W następnym rozdziale doktorant przybliży kierunki rozwoju jazzu, rapu i spoken word w XXI wieku. Opisuje zjawisko przenikania się tych gatunków. Podaje odpowiednie przykłady i wymienia poruszających się pomiędzy nimi artystów. Wylicza walory artystyczne wynikające z symbiozy tych gatunków muzyki.

W piątym rozdziale autor opisuje możliwości edukacyjno-resocjalizujące muzyki hiphopowej. Przedstawia istniejące programy resocjalizacyjne (w Stanach Zjednoczonych) i zwraca uwagę na ich terapeutyczne i uspołeczniające możliwości.

Rozdział szósty jest zakończeniem i jednocześnie podsumowaniem tezy zawartej w tytule rozprawy doktorskiej. Autor w sposób syntetyczny wymienia elementy wspólne obu gatunków, takie jak: improwizacja, swing i groove. Podkreśla ludyczną genezę powstania oraz to samo pochodzenie społeczne, kulturowe i geograficzne.

Praca napisana jest językiem poprawnym i komunikatywnym. Treści w niej zawarte uświadamiają czytelnikowi, jak ciekawym i bogatym zjawiskiem na tle szeroko rozumianej sztuki jest hip-hop.

Autor w sposób bardzo szczegółowy i chronologicznie uporządkowany przedstawia przebieg wypadków, które miały miejsce w przeszłości i spowodowały eksplozję zjawiska zwanego rapem oraz hip-hopem. Zwraca uwagę na odwieczną potrzebę wyrażania swoich myśli, idei, swojego buntu poprzez zrytmizowane frazowanie tekstu do podkładu muzycznego. Zwraca uwagę, że hip-hop to nie jest tylko i wyłącznie bunt i powaga, hip-hop bywa wulgarny, frywolny, często opowiada o sprawach drobnych i błahych.

Treści zawarte w pracy stanowią istotny wkład w proces badania analizowanego gatunku, a tekst jest bogaty w szczegóły, np. przybliżające genezę powstania hip-hopu.

Jednocześnie jednak autor, moim zdaniem, popełnił kilka błędów natury kompozycyjnej. W pracy jest zawarte tyle treści, że mogłaby być podzielona na większą liczbę, jeśli nie

B. J.

rozdziałów, to przynajmniej podrozdziałów. Ułatwiłoby to czytelnikowi „nawigowanie”, uczyniłoby całość bardziej przejrzystą.

Za kolejny mankament uznaję znikomą liczbę odsyłaczy. Przypisy sprawiłyby, że praca stałaby się kompletna i czytelnik nie musiałby na przykład gdzie indziej szukać, kto występuje pod danym pseudonimem. Oczywiście zdaję sobie sprawę, że twórcy hip-hopu często rozmyślnie ukrywają się za pseudonimami, jednakże nie zawsze.

Autor ponadto kilkakrotnie wprowadził do swojego tekstu zdecydowanie zbyt długie cytaty z cudzych dzieł, a nawet cały wywiad z kompozytorem zajmujący ponad 4 strony.

Pomimo tych uwag, tak jak już napisałem wcześniej, uważam, że praca jest interesującym źródłem wiedzy na temat hip-hopu.

Konkluzja

Na podstawie analizy materiałów dotyczących dorobku twórczego p. mgra Tomasz Nowaka, przedstawionego tu dzieła oraz jego opisu, stwierdzam, że doktorant wykazał się odpowiednimi umiejętnościami instrumentalnymi i kompozytorskimi, a przedstawione dzieło jest na wysokim poziomie artystycznym. Wszystkie komponenty ogólnie tworzą pozytywny obraz, który zasługuje na akceptację. Pewne zaburzenia kompozycyjne oraz niedoskonałości w opisie dzieła, o których pisałem wcześniej, nie dyskredytują rozprawy doktorskiej jako całości. Na szczególne wyróżnienie zasługuje płyta CD. Jej atutami są: jakość wykonania dzieła, a przede wszystkim wysoki poziom improwizacji wszystkich uczestników nagrania.

Niniejszym stwierdzam, że pan mgr Tomasz Nowak wykazał się pełnią wiedzy teoretycznej, instrumentalnej, a także umiejętnościami prowadzenia samodzielnej pracy naukowej. W ten sposób Doktorant zrealizował założone cele artystyczne i spełnił wymagania art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku.

Pracę doktorską mgra Tomasz Nowaka przyjmuję i wnoszę o dopuszczenie do publicznej obrony.

